

O'ZBEK TILIM, NOMING BO'LSIN DILLARDA DOSTON

Rasulova Marziya Jo'raqulovna.
Navoiy viloyati Konimex tumani
kasb-hunar maktabining ona tili
va adabiyoti fani o'qituvchisi

Annotatsiya Mazkur maqolada ona tilimizning davlat tili sifatida tan olinishining tarixiy ahamiyati, milliy tilimizning jahon hamjamiyatida tutgan o'rni, bugungi kunda mamlakatimizda o'zbek tilining nufuzi hamda mavqeyini yanada oshirish borasida hukumatimiz tomonidan amalga oshirilayotgan islohotlar borasida so'z yuritiladi.

Kalit so'zlar: "O'zbek tili bayrami" kuni, milliy til, davlat tili, millat, ruh, jamiyat, ma'naviyat, jahon tillari.

Annotation This article discusses the historical significance of the recognition of our native language as the state language, the role of our national language in the world community, the reforms being carried out by our government to further enhance the prestige and status of the Uzbek language in our country.

Keywords: Uzbek language holiday, national language, state language, nation, spirit, society, spirituality, world languages.

1989-yil 21-oktabr O'zbekiston Respublikasi tarixidagi eng muhim sanalardan biri hisoblanadi. Chunki aynan shu sanada millatimiz ramzi hisoblangan o'zbek tili davlat tili maqomiga ega bo'ldi. Bu esa uzoq yillar davomida o'z milliy tilini, madaniyatini, ma'naviyatini nafaqat ko'z qorachig'idek asrab-avaylab, balki, rivojlantirib kelgan o'zbek xalqi uchun eng katta mukofot, asriy orzular ro'yobi bo'ldi desak, also mubolag'a bo'lmaydi. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining 2019-yil 22-oktabrda imzolangan "O'zbek tilining davlat tili sifatidagi nufuzi va mavqeyini tubdan oshirish chora-tadbirlari to'g'risida"gi farmoniga binoan 21-oktabr sanasi "O'zbek tili bayrami" kuni debe'lon qilindi. Aynan shu farmonga asosan Vazirlar Mahkamasi tuzilmasida Davlat tilini rivojlantirish departamenti tashkil qilindi. Bunday islohotlarni amalga oshirishdan ko'zlangan asosiy maqsad esa ona tilimizning nufuzini yanada oshirishdan iborat.

Barchamizga yaxshi ayonki, ona tili – millat ma'naviyatining mustahkam poydevoridir. Zero, ulug' ma'rifatparvar bobomiz Abdulla Avloniy ta'kidlaganlaridek, "Har bir millatning dunyoda borligini ko'rsatadigan oyinai hayoti - bu uning milliy tili va adabiyotidir. Milliy tilni yo'qotmoq millatning ruhini yo'qotmodir". Haqiqatan ham ona tilimiz bo'lmasa, biz hech kimmiz. Shuning uchun dunyo hamjamiyatida munosib

o'rin egallashni maqsad qilib qo'ygan har qaysi davlat, avvalambor, o'z milliy tili va madaniyatini asrab-avaylashga, rivojlantirishga intiladi. Istiqloq yillarida ona tilimizni tom ma'noda davlat tiliga aylantirish yo'lida bir qator chora-tadbirlar amalga oshirildi. Ayni shu o'rinda bir fikrga e'tiboringizni qaratmoqchiman. Hozirgi kunda yer yuzida 7 mingdan ziyod til mavjud bo'lsa, ulardan faqat 200 ga yaqini davlat tili yoki rasmiy til maqomiga ega. Shu nuqtayi nazardan qaraganda, o'zbek tiliga davlat tili maqomini huquqiy jihatdan muhrlab bergan mazkur qonunning xalqimiz hayotidagi o'rni va ahamiyati nihoyatda kattadir.

Bugungi kunga kelib, o'zbek tilining nufuzi nafaqat mamlakatimizda, balki jahon maydonida ham kundan kunga oshib bormoqda. Hozirgi vaqtda o'zbek tilida so'zlashuvchilar sonining 50 million kishiga yaqinlashib qolganligining o'zi ham yuqoridagi fikrni yaqqol isbotlaydi. O'zbek tili AQSH, Buyuk Britaniya, Germaniya, Fransiya, Shvetsiya, Rossiya, Ukraina, Xitoy, Yaponiya, Janubiy Koreya, Hindiston, Turkiya, Afg'oniston, Ozarbayjon, Tojikiston, Qirg'iziston, Qozog'iston, Turkmaniston kabi davlatlarning 60 ga yaqin universitetlari va 100 dan ziyod maktablarida o'rganilmoqda. O'zbek tili va adabiyoti bo'yicha ilmiy izlanishlar olib borayotgan chet ellik olim va tadqiqotchilar soni esa yil sayin ko'paymoqda. Bundan tashqari, mamlakatimizning xorijdagi elchixonalari va diplomatik vakolatxonalari qoshida "Ozbek tilining do'stlari" klublari ham tashkil etilgan. Shunday ekan, har birimiz ona allasi ila qalbimizga jo bo'lgan ona tilimizning nafaqat yurtimizdagi balki, xalqaro maydondagi mavqeyini yanada oshirish uchun astoydil harakat qilishimiz lozim.

2020-yil 23-sentabr sanasi ham yangi O'zbekiston tarixida muhim sana bo'lib muhrlandi. Dunyo nigohi qadalgan Birlashgan Millatlar Tashkilotining 75-sessiyasida O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyev nutqi o'zbek tilida, o'z tilimizda olamga taraldi. Bu esa har bir o'zbekning qalbida cheksiz g'urur va iftixor tuyg'ularining jo'sh urishiga sabab bo'lgan bo'lsa, ajab emas. Hurmatli Prezidentimiz yuksak minbarda turib, o'zbek xalqining matonatini, irodasini, jasoratini o'z tili misolida namoyon etdi. Ona tilimiz xalqaro maydonlarda yangrayotgan bir paytda jamoat joylarida, ko'chalarda, binolar peshtog'ida toponimik belgilar, turli lavha va reklamalar ko'pincha xorijiy tillarda, ma'naviyatimizga yot mazmun va shakllarda aks ettirilayotgani juda achinarli holdir. Bu davlat tili talablariga, milliy madaniyat va qadriyatlarimizga bepisandlikdan, umumiy savodxonlik darajasi esa

tushib ketayotganidan dalolat beradi. Bunday salbiy holatlarning oldini olish uchun hamda ona tilimizning nufuzini oshirish uchun har birimiz mas'ulmiz. Shuni also unutmasligimiz lozim!

Kimligimni bayon etding,
O'zbek tilim-ona tilim.
Millatimni ayon etding ,
O'zbek tilim-ona tilim.
Yetmish yilki xor bo'lganding,
O'z tilingga zor bo'lganding,
Ma'rifatga boy bo'lganding,
O'zbek tilim-ona tilim...
Azizaga ilhom berding,
Vasfing uchun imkon berding,
Mo'jizaviy karvon berding
O'zbek tilim-ona tilim.

Yurtboshimizning quyidagi fikrlari mazkur maqolaga chiroyli yakun yasaydi: "Har birimiz davlat tiliga bo'lgan e'tiborni mustaqillikka bo'lgan e'tibor deb, davlat tiliga ehtirom va sadoqatni esa ona Vatanga ehtirom va sadoqat deb bilishimiz, shunday qarashni hayotimiz qoidasiga aylantirishimiz lozim. Bu oliyjanob harakatni barchamiz o'zimizdan, o'z oilamiz va jamoamizdan boshlashimiz, ona tilimizga, urf-odat va qadriyatlarimizga hurmat, Vatanga mehrimizni amaliy faoliyatda namoyon etishimiz kerak".

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidenti Shavkat Mirziyoyevning 2019-yil 21-oktabrdagi nutqidan.
2. "O'zbekiston Respublikasining Davlat tili haqida"gi qonunga o'zgartirishlar va qo'shimchalar kiritish to'g'risida.

